

't groene waasland verschijnt rond 15 januari, 15 maart,
15 mei, 15 september en 15 november.



't groene
waasland

België-Belgique
P.B.
9100 SINT-NIKLAAS 1
3/5052

Tweemaandelijks natuur- en milieutijdschrift., 23^e jaargang - nr 3; 15 mei 2003 - nr 130
v.u. Willy Van Overloop, Eikenlaan 13, 9111 Belsele Afgiftekantoor : 9100 Sint-Niklaas 1

VZW Durme beheert driehonderd hectare natuurgebied



het Molsbroek



colofon - inhoud

Hoofredactie	Dirk Hylebos - Fortenstraat 99 9250 Waasmunster - 052/46 30 51
Boekhouding	Maarten Geeraerts - Sint-Pietersnieuwstraat 21, 9170 Sint-Gillis tel 03/770.61.52 rek. nr. 000-1709871-52
Vormgeving en coördinatie :	Maria Van de Vyver & Gilbert Cant 03/775 19 31
e-mail :	groene.waasland@pandora.be fax : 03/775 19 31 (eerst telefoneren)
Abonnement	4 EURO Oplage 1200 exemplaren
't groene waasland verschijnt rond 15 januari, 15 maart, 15 mei, 15 september en 15 november. Bijlagen worden onafhankelijk van de redactie gepubliceerd	

Wie wenst een abonnement te nemen op dit tweemaandelijks tijdschrift
't groene waasland kan dit

* door **4 EURO** over te schrijven naar 't groene waasland op het nummer **000-1709871-52** met vermelding, abonnement 't groene waasland en is dan tevens lid van de regionale vzw ABLLO.

*of via een contactadres van één of andere vereniging, dat U vindt op het achterkaft

In dit nummer :

<i>Fietszone in het Margarethaplan</i>	...ABLLO	4
<i>Fietsers nemen teveel ruimte in bij het station.</i>	...ABLLO	6
<i>Vzw Durme beheert driehonderd hectare natuurgebied.</i>	... Durme	7
<i>Textielverven met onze inheemse planten.</i>	Natuurpunt Waas Noord	12
<i>Kalender</i>		15
<i>Pidder - padder - poeder - naakt in het Wase dialect.</i>	Ons Streven	22
<i>Aanplanting geboortebomen in Tielrode.</i>	...Ons Streven	23
<i>Natuurschooldag in Tielrode.</i>	...Ons Streven	24
<i>Natuurpunt koopt Grote Geule.</i>	...Natuurpunt Waas Noord	25
<i>Maak Uw huis energiezuinig.</i>	...ABLLO	26
<i>Vandalisme tegen veiligheid</i>	...groencomité Sint-Pauwels	26
<i>Landbouw en natuur</i>	...Mario Smet	28
<i>Bomen : Mythen en volksgeloof . Es.</i>	...Ons Streven	30

Alle teksten voor het volgend nummer moeten binnen zijn vòòr 15 augustus 2003 op het Email-adres : groene.waasland@pandora.be of schriftelijk bij Gilbert Cant, Perstraat 88, 9120 Haasdonk



Als dit nummer in de brievenbus valt, zijn de verkiezingen voorbij en de teerlingen geworpen. In het heetst van de voorbije verkiezingsstrijd maakten de vier gewestelijke milieufederaties (BBL, BRAL, IEW en IEB) de milieubalans op van vier jaar paars-groen. De regering Verhofstadt I begon veelbelovend. Duurzame ontwikkeling ging letterlijk één van de vier pijlers van het regeringsbeleid worden, zo stelde de regeringsverklaring.

In de praktijk is hier weinig van in huis gekomen, vinden de vier milieufederaties.

Waar België op internationaal vlak zich soms profileerde als voorvechter van een duurzame ontwikkeling, viel dit elan snel weg waar het binnenlands beleid ter sprake kwam. Bij een aantal belangrijke dossiers zoals een uitstap uit de kernenergie of het invoeren van verpakkingsheffingen en ecoboni werden wel knopen doorgehakt, al bleef het vooral bij die symbooldossiers. Wanneer het er op aan kwam om de principes van duurzame ontwikkeling werkelijk te realiseren in het kernbeleid - zoals de hervorming van de belastingen, een luchtvaartbeleid, klimaatsbeleid - bleef er vaak niet veel meer over dan wat groene accenten. De verwachtingen voor Verhofstadt I waren hooggespannen. Het federaal regeerakkoord beloofde onder meer een verschuiving van de lasten op arbeid naar deze op milieu-gebruik, een vergroting van het aandeel spoor in het personen- en goederenverkeer, een begin van een Gewestelijk Expressnet (GEN) rond Brussel en een inhaalbeweging in de omzetting van Europese richtlijnen.

Vier jaar paarsgroen laten zien dat van deze beloftes weinig in huis is gekomen. Het spoor trekt wel meer reizigers en containers aan, maar de drukte op onze wegen nam nog toe. Het GEN staat nog lang niet in de steigers.

Milieuschadelijke fiscale gunstregelingen, zoals de aftrekbaarheid van bedrijfswagens, bleven overeind. Een doorbraak in de CO₂-energietaks bleef uit. Fiscaliteit wordt nog steeds niet gezien als een belangrijk instrument voor de realisatie van duurzame ontwikkeling.

Klimaatbeleid: het hoeft geen verwondering op te wekken dat de vier milieufederaties een krachtdadige aanpak van ons energieverbruik en onze broeikasgasuitstoot in hun memorandum voor de volgende regeerperiode als dé prioriteit zien.

Het huidige Nationaal Klimaatplan blinkt namelijk uit door een volkomen gebrek aan politieke visie, moed en durf. Met dit klimaatplan zal de broeikasgasuitstoot in ons land tegen 2008-2012 met 7% zijn gestegen in plaats van met 7,5% gedaald. Men mag dan wel uit de kernenergie zijn gestapt, van een serieuze "instap" in het groenestroomtijdperk is nog weinig te merken. Het "afkopen" van onze verantwoordelijkheid in het klimaatbeleid met de aankoop van Russische "gebakken lucht" (via de zgn emissierechten) is ethisch onverantwoord en wegens een volkomen gebrek aan voorbereiding, ook totaal ongeloofwaardig. Het reduceert ons klimaatbeleid tot louter een kostenpost op onze begroting. De enorme kansen die samengaan met energiebesparing in eigen land worden erdoor gemist. Zo fel als premier Verhofstadt op de wereldtop inzake duurzame ontwikkeling in Johannesburg de uitvoering van het Protocol van Kyoto bepleitte, zo stil werd het rond emissiereducties in eigen land.

Duurzame ontwikkeling zou één van de vier pijlers worden van het federaal beleid maar in de omzetting van Europese milieurichtlijnen, blijft België hekkensluiter.

REDACTIE : Lilianne Verbeke, Guy Herrijgers, Tonny Temmerman, Kris Zaman, Mark De Meireleir, Katy Beke, Jef Verspecht, Kris Neirinck, Romain Van Puyvelde, Dirk Hylebos, Gilbert Cant.



fietszone in het Margarethaplan

Onderstaande brief is door ABLLOvzw aan het stadsbestuur overgemaakt.. Naderhand heeft ABLLO een redelijk positief gesprek gehad met burgemeester Freddy Willockx. Het voorstel wordt verder bekeken... ABLLO werkt verder om daadwerkelijk een fietslaan te krijgen. Daarbij krijgen we steun van veel mensen en groeperingen.

Geachte Heer Burgemeester
Geachte Dames en Heren Schepenen

Het schetsvoorstel van het Margarethaplan is door ABLLOvzw getoetst op het vlak van de fietsinfrastructuur. Wij willen ons vandaag beperken tot het formuleren van één dringende vraag. In de Hofstraat is gekozen voor een brede fietszone aan de zijde van de academie en een smal fietspad aan de overkant. Hier kan ABLLOvzw volledig achterstaan. De fietszone mag voor ons zeker nog breder worden gemaakt (tot 4.50 meter) om nog veiliger gebruikt te kunnen worden.

Voor de Parklaan zou ook in deze richting worden gedacht. Dat heeft uiteraard ook onze volledige steun !

Maar op de Markt zelf is het volgens ABLLOvzw zeker nuttig en nodig om die fietszone te laten doorlopen . Zo ontstaat een ruim fietslint vanaf kruispunt "Driekoningenstraat" via Hofstraat, toegang parking academie, Collegestraat , Markt fietszone (kant Houtbriel) naar Parklaan en Parklaan zelf. De andere fietsvoorzieningen kunnen dan grotendeels blijven zoals nu gepland.

ABLLOvzw stelt voor dat op de Markt zelf het nu geplande fietspad (?? 2 meter breed) wordt uitgebreid tot een ruime fietszone (4,5 meter) vanaf de Collegestraat tot de Parklaan, en dat aan de kant Houtbriel.

Vrije busbanen zijn zeker nodig stadinwaarts, maar we betwijfelen of de busbaan van de Markt

Sint-Niklaas, fietsstad ?

richting Zwembad echt nodig is ter hoogte van de Peperstraat. Daardoor kan daar ruimte vrij komen (op het kruispunt Parklaan-Markt) om de fietszone breed genoeg uit te bouwen.

Er is voor het (drukke) fietsverkeer vanaf de ruime zone rond Spoorweglaan – Driekoningenstraat- Station enz. naar het ruime gebied rond Zwembad – Koopcentrum – Fabiolapark ... slechts één korte verbindingsroute en die verloopt hoedanook via de Markt. Een kort en degelijk alternatief is er niet!

Maar in de huidige versie van het Margarethaplan plan wordt op de Markt wel heel erg weinig ruimte gereserveerd.

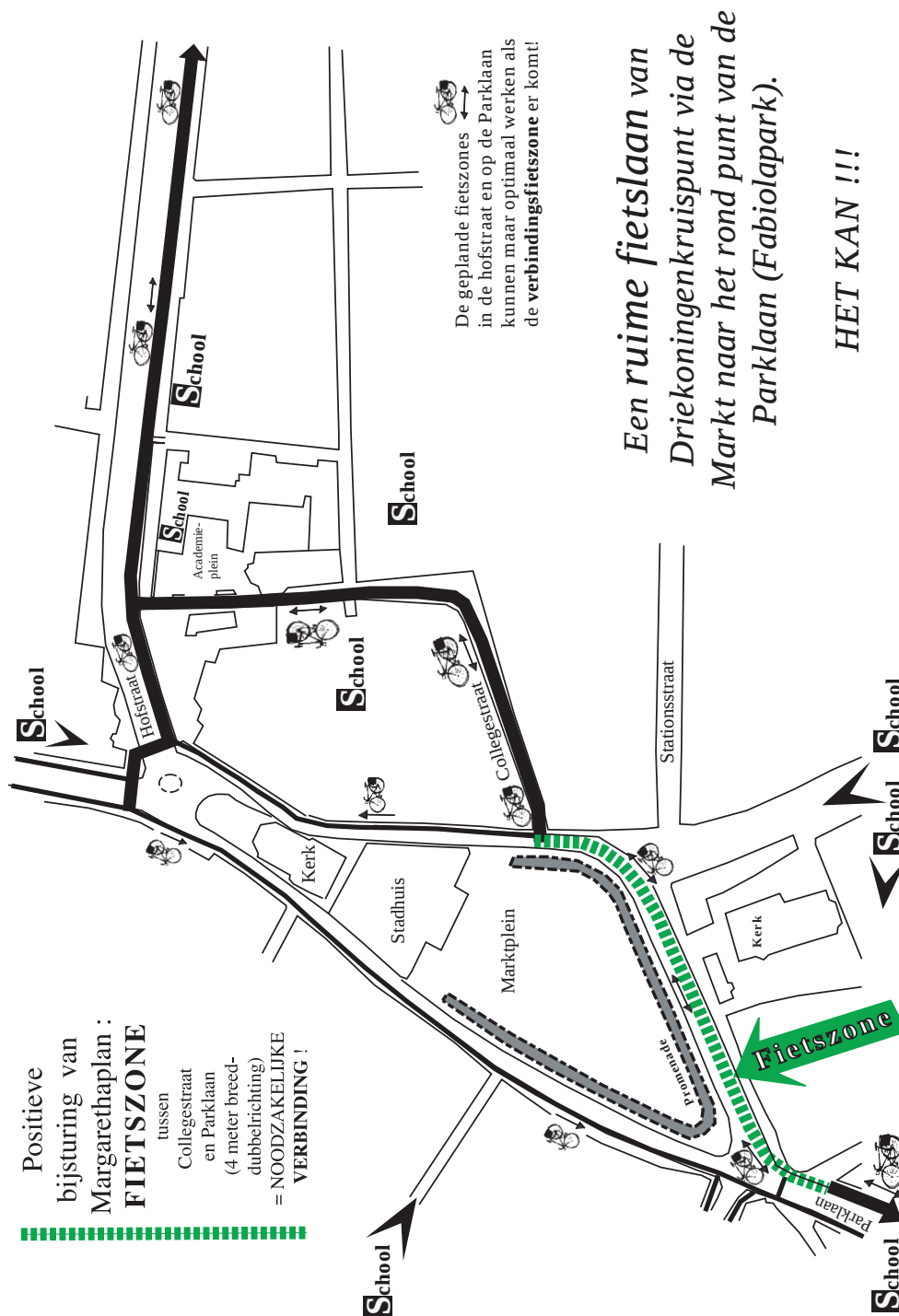
Onze vraag voor een breed fietslint doorheen de stad wordt dan ook door de Scholengemeenschap Sint-Nicolaas ondersteund. Daarvoor verwijzen we naar de gezamenlijke afficheactie fietslanen, die zopas is gestart.

ABLLOvzw beseft wel dat sommige conflictpunten (afslag naar Houtbriel voor auto's, uitkom Collegestraat voor fietsers) met de nodige zorg moet worden bekeken.

ABLLOvzw hoopt dat het stadsbestuur bij het verder uitwerken van het Margarethaplan rekening houdt met deze ene en dringende vraag en groet U,

Met de Meeste Hoogachting,
ABLLOvzw







Fietzers nemen te veel ruimte in bij het station.

Stadsbestuur van Sint-Niklaas wil veel minder mensen op de fiets: auto's zijn wél welkom in de stationsbuurt.

Er zijn grote problemen met de fietsenstalling in het toekomstig leisurecentrum en cinemacomplex nabij het stationsgebouw van Sint-Niklaas.

Het stadsbestuur van Sint-Niklaas heeft zich altijd sterk gemaakt dat in dit complex een hypermoderne fietsenstalling zou worden gebouwd, met elektronisch toezicht, die ook in de weekeinds dag en nacht toegankelijk zou zijn. Nadat eerst de fietsenstalling was vergeten in het oorspronkelijk ontwerp, werd nadien een veel te kleine fietsstalling opgenomen in de plannen. Nu blijkt dat het gebrekkige toezichtssysteem - zoals dat vandaag bestaat in de bestaande kleine stedelijke bewaakte fietsenstalling - zou gehandhaafd worden in de nieuw te bouwen fietsbergplaatsen! Dat betekent dat van de vroegere beloftes, om er een permanent toegankelijke zeer grote en moderne fietsenberging te voorzien, niets in huis zou komen.

Dus de openingsuren van de fietsberging blijven dan beperkt tot zolang er stadspersoneel is voor toezicht en bewaking: slechts tot acht uur 's avonds én niet in het weekend. Even met de fiets naar de film in Sint-Niklaas of met de trein rijden in het weekend met voor- of natransport met de fiets: vergeet het maar, ook in de toekomst: geen geld voor de fietsers en blijkbaar geen interesse van het stadsbestuur. Maar voor auto's wordt wel zwaar geïnvesteerd in een parkeergebouw... En dat voor een leisurecentrum dat afgestemd is op sportievelingen én op vrije tijd (dus juist 's avonds en in de weekends). En met een IC-station dat dagelijks honderden pendelende fietsers verwerkt, vlak naast de deur, ...

Sint-Niklaas, fietsstad ?

Inspiratie halen van hoe het wel kan is nochtans niet moeilijk. In tal van Duitse IC stations (b.v. Oberhausen Hbf, Freiburg, ...) en tal van Nederlandse stations (b.v. Roosendaal) werden schitterende servicepunten voor tweewielers uitgebouwd. Vaak worden ze gecombineerd met herstelplaatsen, verhuurcentra én andere mobiliteitsinitiatieven (b.v. autodelen).

Het kan écht niet meer zijn dat alleen in het auto-systeem wordt geïnvesteerd en de fietsers alweer vergeten worden of als tweederangsklanten behandeld zullen worden.

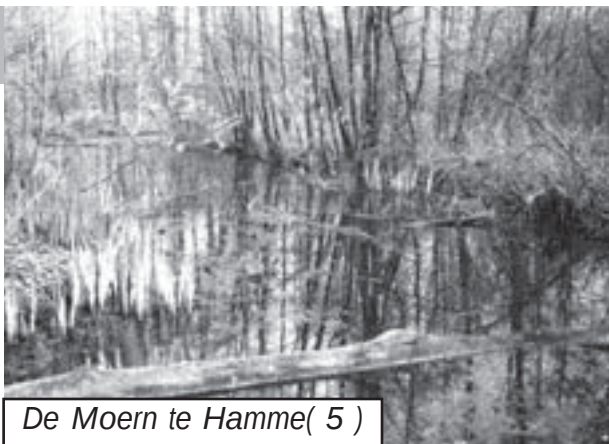
ABLOvzw eist bij het station van Sint-Niklaas, hét knooppunt van milieuvriendelijk verkeer, een aanpak die de fietsers écht verwent. Alleen dan kan ook in Sint-Niklaas eindelijk een trendbreuk optreden: met belgerinkel naar de trein, de film of gaan sporten: het moet een trend worden in de binnenstad. Dag en nacht je fiets kunnen stallen en ophalen en dat op een toplocatie vlakbij de perrons, de filmzalen en de sportinfrastructuur, dat is daartoe wel de allereerste voorwaarde !!!

ABLOvzw eist dan ook een grondige bijsturing van deze plannen en zal het stadsbestuur vragen om daar werk van te maken.

ABLOvzw , mei 03



VZW Durme beheert driehonderd hectare natuurgebied



De Moern te Hamme(5)

De regionale vereniging voor natuur- en milieu-beheer vzw Durme is 34 jaar geleden opgericht door enkele natuurliefhebbers en ringers van vogels. Die stichters zagen toen zoveel onbesproken natuurverloedering en milieuvervuiling, zoveel onbegrip bij politici en zoveel gebrek aan ruimtelijke ordening dat ze besloten een vereniging op te richten om in de Durmestreek het tij te doen keren.

Daardoor was tijdens de eerste werkingsjaren de vereniging opvallend meer strijdbaar dan de toen bestaande natuur- en milieuverenigingen. Tijdens die eerste werkingsjaren ontstonden tal van opvallende acties o.a. in verband met verkaveling van de Daknamse meersen en de Buylaers te Lokeren, SOS-Durme in het Lokerse stadscentrum, een voorgesteld vliegveld te Waasmunster, de ontworpen autoweg Mons-Perkpolder door de Oude Durme te Hamme en de A11 Lokeren-Brussel door de

Scheldebreeken, het ontworpen kanaal Gent-Temse door de vallei van de Durme en Moervaart. Wie kon toen vermoeden dat op die plekken 20 jaar later reservaatprojecten van vzw Durme in volle ontwikkeling zouden zijn ?

Dergelijke acties bleven binnen de vereniging steeds een belangrijke plaats innemen en werden grotendeels verfijnd en degelijk uitgevoerd door de 5 afdelingen van de vereniging. Via de milieuraden en vooral de eigen acties wordt het natuurbeleid in de regio grondig opgevolgd. Ook blijkt het nog steeds noodzakelijk jaarlijks tientallen klachten in te dienen tegen overtredingen van de wetgeving.

Steeds kreeg de natuureducatieve werking bijzonder veel aandacht, door het organiseren van tentoonstellingen, duizenden natuurwandelingen, de uitgave van tal van folders en brochures, het ontwerpen van natuurleerpaden enz. De

grootste realisaties zijn de inrichting van de bezoeker-sentra Molsbroek en Donkmeer, met jaarlijks tienduizenden bezoekers en meer dan 300 geleide bezoeken. Daarnaast is er door de afdeling Waasmunster een grote milieumediatheek, met meer dan 3000 titels, ingericht in het kasteel Blauwendael.

De Lokerse Moervaartmeersen (11)



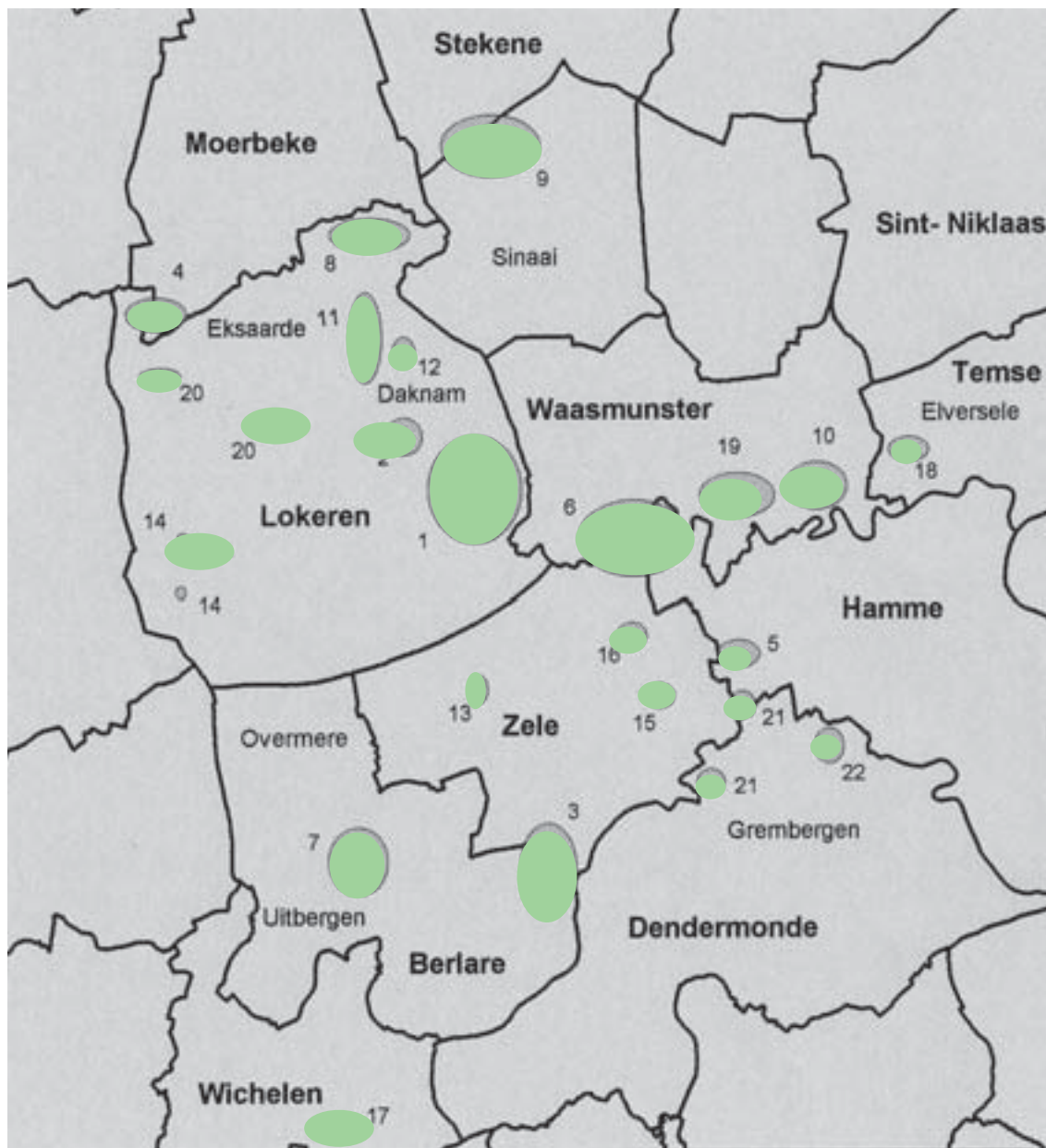


Driehonderd hectare
natuurreservaat

Het beheer van natuurreservaten was van bij de stichting van de vzw Durme een belangrijke doelstelling. Dankzij de afdeling Zeeschelde en het Koninklijk Instituut voor Natuurwetenschappen kon de vereniging vanaf 1970

natuurbeheer

zorgen voor het beheer van het Molsbroek te Lokeren en de kleinere reservaten Oude Durme en Moerasput te Waasmunster. Via contracten met particulieren bekwamen daarna verschillende andere gronden in de vallei van de Durme en Moervaart het statuut van "vrij reservaat". Dit bleek echter geen goede formule want op lange termijn gaf dit geen voldoende garanties op een





degelijk natuurbeheer en overal is deze al te vage formule niet verder doorgetrokken.

Een eerste reservaatperceel werd aangekocht in 1982 in de Daknamse meersen, maar vanaf 1992 konden de reservaatprojecten zich sterker ontwikkelen op basis van belangrijke subsidiëring door de openbare besturen. Ook werden sindsdien beheerscontracten op lange termijn over belangrijke natuurgebieden afgesloten met de afdelingen Land, de Vlaamse Landmaatschappij en de gemeentebesturen van Lokeren en Berlare. Begin 2003 werd de kaap van 300 hectare beheerd natuurgebied overschreden. Daarvan is 120 hectare eigendom van de vereniging. Voor deze eigendom waren 157 notariële akten noodzakelijk. Dit onderstreept duidelijk dat in reservatenopbouw in de regio van Durme, Donk en Schelde, met zijn sterk versnipperde eigendomsstructuur, bijzonder veel inspanning vergt.

Deze reservaatpercelen bevinden zich op het grondgebied van de elf gemeenten. Bij dit natuurbeheer en de natuureducatieve werking zijn meer dan 70 actieve vrijwilligers-medewerkers en 6 personeelsleden betrokken. Op basis van deze intensieve reservatenwerking is de vzw Durme één van de drie erkende terreinbeherende verenigingen in Vlaanderen.

Onze Erkende Reservaten ... en hun conservators

1. Het Molsbroek (Lokeren) - 78 ha
Dit moerasgebied omvat naast moeras ook broekbos, rivierduinen, vochtige hooilanden en rietvelden. Het is één van de belangrijkste pleisterplaatsen voor watervogels in de streek.
A. Verstraeten 09/3481859

2. De Buylaers (Lokeren) - 15,5 ha
Een historisch meersengebied langs de Durme, in hartje Lokeren.
P. De Spiegeleir 09/3488318

3. De Scheldebroeken (Zele - Berlare - Wichelen) - 9 ha
Typisch landschap van de Scheldevallei met zoetwaterschorren, moeras, rietveldjes en bloemenrijk hooiland.
P. Neiryck 0474/284841

4. De Eenbes (Lokeren) - 4 ha
Maakt deel uit van de oude bosgordel in de vallei van de Zuidlede. We vinden hier oude bosplanten als Eenbes, Bosanemoon en Gewone salomonszegel.
L. Laureys (09/3568209)
K. Beke (09/3483892)

5. De Moeren (Hamme) - 3 ha
Een klein laaggelegen en vochtig elzenbroekbos, doorsneden met brede watergangen.
H. Kinders 052/471857

6. De Durmemeersen (Zele - Hamme - Waasmunster) - 23 ha
Dit reservaat biedt een mozaïek aan biotopen langs de Durme: schorren, rietveld en vochtige graslanden, o.a. de botanisch meest gevarieerde percelen van de Durmevallei.
M. Hebbelinck 052/477977
F. Van Havermaet 052/471893
J.-P. De Beleyr 052/462110



natuurbeheer

0,3 ha eigendom en 4 ha in medebeheer met JNM en eigenaar Natuurpunt vzw
Biotoop: vochtig bloemenrijk hooiland.

13. De Zure Gavers (Zelee)
Vochtig grasland met brede sloten.
P. De Brauwer Tel. 052/448838

14. Ven en Meersakkers (Lokeren-Oudenbos)
Brede houtwal, een grote poel en moerasland.
M. Van Imschoot 09/3482735

15. Polderken (Zelee)
Bloemenrijk hooiland.
G. Van Hecke 052/447875

16. Durmenbos (Zelee)
Gemengd loofbos op zandige bodem.
P. De Brauwer 052/448838

17. Helsrot (Wichelen)
Klein moeras tussen weiden met wilgenstruweel.

7. Reservaatzone Donkmeer (Berlare) - 34 ha
Venig broekbos met kolonie Blauwe reigers en Aalscholvers, oude turfputten, veengraslanden, rietvelden en drijftillen.
F. D'Haese 0496/572623

8. De Linie (Lokeren) - 12 ha
Vochtige graslanden, rietland, broekbos en ruigten met cultuur-historische overblijfselen als de verdedigingslinie en de oude kasteel-site.
A. Verstraeten 09/3481859

9. Fondatie van Boudelo (Sinaai) - 55 ha
In dit gevarieerd landschap vinden we oude hakhoutbossen, dreven en graslanden.
P. Vercauteren 03/7723538

10. Cuestazoom, Bronbosjes en Sombeekse Meersen (Waasmunster) - 2,5 ha
Unieke bronbosjes met o.a. Verspreidbladig goudveil, Bosanemoon en Gele dovenetel.
J.-P. De Beleyr 052/462110

11. De Lokerse Moervaartmeersen (Lokeren) - 23 ha
Vochtig bloemenrijk hooiland en broekbos.
E. Everaert 09/3483892

Relicten en kleine natuurgebieden
Verspreide ecologisch belangrijke percelen

12. De Daknamse Meersen (Lokeren)



De Linie (8)

natuurbeheer

18. Klein Broek (Elversele)
Moeras met o.a. Muskuskruid en bos
met veel Slanke sleutelbloem.
H. Kinders 052/471857

19. Moerasput-Oude Durme (Waas-
munster)
Opgespoten terreinen met vijver en wil-
genbroek, rietland en toekomstig
schorrengebied.
J.-P. De Beleyr 052/462110

20. Westlede en Moortels
(Eksaarde)
Poelen, houtkanten en vochtig bloe-
menrijk grasland.
F. Roels 09/3467118

21. Hekkenhoek en Gavers
(Grembergen en Hamme)
Gemengd loofbos, vochtige graslanden
en veel knotelzen.
M. De Vriendt 052/215387

22. Kerregavers (Grembergen)
Gemengd loofbos en moeras.
J. Mannaert 052/224277

Op aanvraag kunnen geleide bezoeken worden georganiseerd :
(09/3483020)

André Verstraeten
voorzitter

Hakhoutbeheer in de fon- datie van Boudelo



Bronbosjes te Waasmunster (5)

Dijken in de Durmemeersen te Zele (16)





verven met planten

Textielverven met onze inheemse planten (Deel ii)

1. Ambachtelijk

Vroeger droegen de mensen ook kleren, probleem was dat ze die wel zelf moesten maken. En ze hielden ook wel van een kleurtje op hun textiel dat ze ook zelf aanbrachten met behulp van inlandse planten, later in de middeleeuwen met cultuurplanten. Over het gebruik van deze planten zijn we dieper ingaan in het maartnummer van 't groene waasland.

2. Industriëel

Vanaf ongeveer de 11de eeuw tot in de 15de eeuw was de lakenindustrie (wollen laken om kledij uit te maken) internationale big business in Vlaanderen. Om al deze wol geverfd te krijgen moest ook het kweken van verfplanten industrieel aangepakt worden. Hiervoor koos men planten die men gemakkelijk kon kweken, heldere en populaire kleuren geven en bovendien hoge concentraties bezitten van de gewenste kleurstof. Wouw voor gele tinten, Meekrap voor rode tinten en Wede voor blauwe tinten. Groen werd dan bekomen door gele wol te oververven met blauw. Paars door rode wol te oververven met blauw.

Wouw (*Reseda luteola*) is een hoge tweejarige zomerbloeiër met kleine gele bloemen die in lange smalle trossen staan. Afkomstig uit het Middellands Zeegebied. In Midden-Europa werd ze reeds in de prehistorie aangewend als verfplant waarbij de ganse plant werd gebruikt. Met aluin als beitsmiddel krijgt men een mooi geel. Ze wordt als inlands beschouwd en heeft een voorkeur voor kalkrijke zonnige plaatsen. De opgespoten zanden van het industriepark Doel-Kallo zouden de ideale gronden zijn, maar de plant is mij nog niet opgevallen. Over het

verven met planten

gebruik als cultuurplant in onze regio is weinig terug te vinden, niets eigenlijk.

Wede (*Isatis tinctoria*) is van oorsprong een Aziatische steppeplant die al in de prehistorie het grootste deel van Europa had veroverd en waarvan Caesar verhaalt dat de Britse krijgers zich beschilderden met deze plant. Reeds vanaf de 8ste eeuw werd ze in de Nederlanden gekweekt als cultuurplant. Het zaaien gebeurde in april-mei in rijen van 25 cm. Als de plant 25 cm hoog was gebeurde de eerste bladoogst. Men had 2 à 3 oogsten per seizoen, een klein deel van de planten werd niet geoogst en liet men zaad schieten voor het volgende zaaiseizoen. Het pigment verantwoordelijk voor de blauwe kleur ontbindt bij drogen, vermits de plant het ganse jaar moest verhandeld worden gaf dit dus een probleem dat werd opgelost door een reeks ingewikkelde handelingen. De bladeren werden eerst gekneusd, tot bollen gekneeld, deels gedroogd en daarna liet men ze 6 à 8 weken fermenteren waarna ze verpakt werden voor verkoop. Vanaf de 16de eeuw, kreeg Wede zware concurrentie te verduren van het indigo-blauw ingevoerd vanuit de koloniën en ondanks protectionistische maatregelen moest zij het hiertegen uiteindelijk afleggen.

Wede is een kruisbloemige die zowat dezelfde biotoop verkiest als Wouw, zonnige kalkrijke gronden en steen- of puinhopen. Dijken langsheen rivieren zijn een favoriete standplaats, ook wel spoorwegbermen. De bloeistengels die tot 150 cm hoog worden en gele kleine bloemen dragen verschijnen pas het tweede jaar of later. Na vruchtzetting sterft de plant gewoonlijk af. De plant heeft een tijd gegroeid op het ingezaaide onkruidakkertje naast de bevoeiingsvijver van het Natuurhuis Panneweel en staat er misschien nog.

Meekrap (*Rubia tinctorum*) is een kind van de streek, ze verkiest kalkrijke klei als standplaats en werd veel gekweekt in Zeeland, ook in de regio van Hulst waar het plaatselijk museum in de tuin een gebouwtje heeft staan grotendeels gewijd aan de meekrapcultuur. De meekrapcul-





tuur hield het vol tot einde 19de eeuw maar stortte in elkaar toen de alizarine, het rode pigment in meekrap, synthetisch werd aangemaakt. Met aluin krijgt men het felrode Turks rood, met ijzerbeits een violette tint en met chroombeits bordeaux.

Meekrap is origineel afkomstig uit het oostelijk Middellands zee gebied maar werd vanaf de 12de eeuw al zeker in onze regio gekweekt, maar was reeds vanaf de prehistorie gekend als verfplant. Het is een hoge overblijvende, groen overwinterende plant die in de eerste helft van de zomer kleine gele bloemen geeft. De kleurstof wordt gewonnen uit de houtige wortelstok. Het duurt dan ook drie jaar alvorens de wortelstok van ongeveer 60 cm lang en 1 cm dik wordt gedolven. Het rooien gebeurde in de herfst waarna de wortelstokken werden gewassen en gedroogd. Daarna gebroken of gesneden en 2 jaar bewaard voor een optimaal kleureffect. Naast het rode alizarine dat enkel in warm water oplost bevatten de wortels nog een tweede

verven met planten

kleurstof, het gele xanthine dat reeds in koud water oplost.

Het is niet echt nodig de wol vooraf te verven, vroeger werd meestal eerst het laken geweven en dan pas geverfd. De lakens van de hoogste (duurste) kwaliteit werden echter eerst als wol geverfd en daarna nogmaals als lakens.

Er werden vroeger ook uit plantenvezels stoffen gemaakt, bij ons dan vooral uit vlas (linnen), hennep of kemp (touw, netten, zeildoek) en brandnetels (neteldoek). Katoen groeit hier uiteraard niet. Kledij uit plantaardige vezels werden vroeger weinig gedragen, het kleuren gebeurde zelden en er is weinig over geweten.

Plantaardige vezels bestaan hoofdzakelijk uit het chemisch quasi inerte cellulose dat bestaat uit D-glucose-eenheden die via beta 1-4 bindingen aan elkaar gekoppeld zijn. Ze vormen zeer lange rechte ketens met molekulgewichten tussen 100.000 en 1.000.000. (Ge moet maar scheikunde leren!). De vrije en ruimtelijk bereikbare alcoholgroepen van de cellulose worden gebonden met looizuren waaraan dan een metaal wordt gebonden. Praktisch : kook de plantvezels in zeepwater met een eetlepel maagzout (NaHCO_3) per liter. Kook daarna 1 uur met een tas aluin en 2 eetlepels maagzout per 4 liter en laat afkoelen. Spoelen. Daarna 1 uur koken met looizuren-houdende stof. Afkoelen en spoelen. Terug in aluin en enkele uren laten trekken zonder verwarmen. Dan pas kan men beginnen met verven. Een serieus langdurige procedure dus.

3. Speculatieve archeologie : van roest tot schaaap : in het septembernummer. !!

De Meireleir Marc - Natuurpunt Waasland Noord

k a l e n d e r

Zie ook de webstek : www.abllo.be klik dan op **kalender**
en neem dan **prikbord waasland**

C.V.N. wandelingen : De deelname is gratis. Iedereen is van harte welkom.

De wandelingen duren tussen de 2 en 3 uur.

*L = Laarzen gewenst, zeker bij vochtig weer. * = Geschikt voor wagentjes.*

ALLE ACTIVITEITEN ZIJN TOEGANKELIJK VOOR IEDEREEN!!

Zondag 1 juni

Natuurpunt Waasland Noord en Panneweel Busreis naar Hageven-Plateaux.
Zie kalender-info vorig groene waasland.

Vzw Durme Natuurwandeling in Molsbroek.
Begeleid door een CVN-natuurgids. Om 14u30 aan het Bezoekerscentrum.

CVN Molsbroek Lokeren	14u30 Bezoekerscentrum Lokeren.	*
De Drie Beken	14u30 Kruispunt Pismolenstraat-Beekstraat, Bazel.	L
Scheldeboorden	10u Hoek Beatrijslaan/Galgenweellaan Linkeroever.	L

Zaterdag, zondag en maandag 7 - 8 - 9 juni

Open-tuin-dagen
De toegang is gratis. Alle tuinen zullen geopend zijn telkens van 10u00 tot 18u00.
Tuinen te bezichtigen in Stekene, St-Gillis-Waas en Verrebroek.
Meer info : tel. 03/789 16 85 of GSM 0497/38 77 94.

Zondag 8 juni

CVN+Ons Streven Klei en Valleij, 14u15 Veer St.-Jozefstraat Tielrode (Temse). L

Maandag 9 juni

CVN Dagfietstocht Langs alternatieve wegen naar Dendemonde en Vlassenbroek

Vrijdag 13 juni

CVN Daknamse Meersen 20u Kerkje Daknam. L

Zondag 15 juni

Natuurpunt Zuid-Waasland Busreis naar de Gaume-streek.
Gids Stefan Versweyfeld. Info : Christel Strybos (052/46 00 58). Zie ook kalender info.

Vzw Durme Wandeling in het natuurreservaat Het Zwijn.
Afspraak om 14u aan 'de Gespoelde Put' te Moerzeke. Bij droog weer volstaan stevige wandel-
schoenen. I.s.m. Velt. Info Frans Van Havermaet 052/47 18 93.

CVN Fondatie	14u Oud Gemeentehuis Dries Sinaai.	L
Kruiskapel Eksaarde	14u30 Kerk Eksaarde	L
Steengelaag Stekene	14u oud-Station Stekene	L

Zondag 22 juni

Panneweel Rommelverkoop.

Jaarlijkse rommelverkoop in de boomgaard en schuur van natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2 te Meerdonk. Van 12u - 18u, tevens bar en pannenkoeken. Inkom gratis. Alle winst gaat naar de aankoop van natuurgebieden in het krekengebied van St.-Gillis - Beveren. Schenkingen van klein verkoopbaar materiaal zijn welkom (tel. 03/777 87 74 Marc De Meireleir).

CVN Daknamse Meersen	14u30 Kerkje Daknam	L
Hof ter Saksen Beveren-Waas	14u30 Parking Zandstraat Beveren-Waas	L*

Zaterdag 28 juni

Natuurpunt Waas Noord Beheerswerken.
Maaien hooiland. Samenkomen Natuurhuis Panneweel te Sint-Gillis-Waas om 13u30.

Zondag 29 juni

CVN Etbos Moerbeke Waas	14u30 Café Etbos, Moerbeke-Waas	L
Stoppers Oost St-Gilli-Waas	14u Kerkje van 't Kalf St-Gillis-Waas	L

Natuurpunt Waas Noord Beheerswerken.
Maaien hooiland. Samenkomen Natuurhuis Panneweel te Sint-Gillis-Waas om 9u00.

Zondag 6 juli

Vzw Durme Natuurwandeling in Molsbroek.
Begeleid door de CVN-natuurgids. Om 14u30 aan het Bezoekerscentrum.

CVN molsbroek Lokeren	14u30 Bezoekerscentrum Lokeren.	*
Vlietbos	10u Hoek Dwarslaan/Verbrandendijk Zwijndrecht.	L

Woensdag 9 juli

CVN	Avondfietstocht	Sinaai, Fondatie, een uniek stiltegebied in het Waasland.
-----	-----------------	---

zondag 13 juli

CVN	Dagfietstocht	Langs alternatieve wegen naar Rupelmonde.
-----	---------------	---

Zaterdag 19 juli

Natuurpunt Waas Noord Beheerswerken.
Beheerswerken (maaïen en afvoeren) in het Steengelaag. Samenkomen om 9 u00 en om 13u30 aan de ingang van het reservat gelegen in de IJzerhandstraat te Stekene.

CVN	namiddagfietstocht	Op zoek naar suikerbieten in Moerbeke.
-----	--------------------	--

Woensdag 23 juli

CVN	Avondfietstocht	Tielrode, Durme en Schelde, slikken en schorren.
-----	-----------------	--

Zaterdag 2 augustus

Natuurpunt Waas Noord Stemmige avondwandeling
Avondwandeling in en rond de Grote Geul te Kieldrecht. Een unieke gelegenheid om kennis te maken met dit recent door Natuurpunt aangekocht natuurgebied. Samenkomen aan de kerk van Kieldrecht om 19 uur.

k a l e n d e r

Zondag 3 augustus

CVN	Molsbroek Lokeren	14u30 Bezoekerscentrum Lokeren	*
-----	-------------------	--------------------------------	---

Woensdag 6 augustus

CVN	Avondfietstocht	Nieuwkerken, De Bolakkers, de natuur in cultuur.	
-----	-----------------	--	--

Zaterdag 9 augustus

CVN	Namiddagfietstocht	Het Panneweel ontvangt op pannenkoeken, Meerdonk.	
-----	--------------------	---	--

Vrijdag 15 augustus

CVN	Dagfietstocht	Op zoek naar Reynaert De Vos in Hulst via oude spoorwegpad	
-----	---------------	--	--

Zondag 24 augustus

CVN	Puiveldebos Belsele	14u30 Hoek Kouterstraat-Gouden Leeuw	L
-----	---------------------	--------------------------------------	---

Zaterdag 23 augustus en zondag 24 augustus

Panneweel Ambachtelijk weekend
 Telkens van 10u - 18u. Met deelname van glazenierster, wijnmaken, imkerij, touwslager, kinder-atelier. Met bar en pannenkoeken. Plaats : Natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2 Meerdonk.

CVN	Namiddagfietstocht	Naar de polders van Kieldrecht.	
-----	--------------------	---------------------------------	--

Zaterdag 6 september

Open Schuurdag

Natuurpunt Waas Noord
 In het Natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2 te Sint-Gillis-Waas (Meerdonk).
 Begin om 14u einde om 230u, of later ... (geen vaste uren, geen inschrijving).
 Gezellige namiddag of avond waar rustig kan gepraat worden bij koffie en gebak of een biertje met een lekkere boterham. Voor de liefhebbers zijn er wandelingen voorzien en de kinderen kunnen deelnemen aan een natuurkuis. Tevens plannen we de voorstelling van het recent door Natuurpunt aangekocht reservaat "De Grote Geul" in Kieldrecht. (Diareeks)

Zondag 7 september

CVN	Molsbroek Lokeren	14u30 Bezoekerscentrum Lokeren	*
-----	-------------------	--------------------------------	---

Zondag 14 september

CVN	Sombeekse Cuesta + Meersen	14u Dries in Sombeke	L
	Fondatie	14u Oud Gemeentehuis Dries Sinaai.	L
	Drie Beken	14u30 Kruispunt Pismolenstraat-Beekstraat, Bazel	L

Zondag 21 september

CVN+	Ons Streven	Driegoten en domeinbos 14u15. Veer Driegoten Hamme.	L
------	-------------	---	---

Zondag 28 september

CVN	Heykenbos	14u Roosenbergabdij Waasmunster	L
	Schauselbroek Temse	14u30 Zwembad in Scheldepark Temse.	L*
	Stropers Oost St-Gillis-Waas	10u Kerkje van 't Kalf St-Gilli-Waas.	L
	Hof ter Saksen Beveren-Waas	14u30 Parking Zandstraat Beveren-Waas	L*

Zaterdag 4 oktober

Natuurpunt Waas Noord Beheerswerken
Maaien hooiland. Samenkomen Natuurhuis Panneweel te Meerdonk om 13u30.

Zondag 5 oktober

Natuurpunt Waas Noord Bezoek Steengelaag Stekene
Ter gelegenheid van de vogelkijkdagen georganiseerd door Natuurpunt bezoeken we het Steengelaag te Stekene. Kennismaken met de verschillende soorten vogels op de plas en in het bos. We komen samen aan het Oud Station, Stadionstraat 113 te Stekene om 10 u.

Zondag 19 oktober

Vzw Durme Natuurwandeling aan het Donkmeer.
Begeleid door een CVN-natuurgids. Afspraak om 14u aan de houten chalet aan de ingang van de Nieuwdonk. Info Franki D'Haese 052/44 41 75.

CVN Oost-Sivepolder Temse	14u30 Steenbakkerij, Warandestraat, Steendorp L
R. De Vidtpark St-Niklaas	14u Koer Kasteel Walburg *
Reservaatzone Donkmeer	14u Houten chalet - ingang van de Nieuwdonk. L*

Natuurpunt Waasland-Noord Organiseert Gezinsfietszoektocht in Meerdonk- De Klinge - Stekene

Dit nieuwe initiatief van Natuurpunt Waasland-Noord brengt je via een 21 km lang parcours langs de mooiste en rustige plekjes van onze streek. De bijhorende brochure met routebeschrijving en vragen kan je vanaf 1 juni verkrijgen op alle activiteiten van Natuurpunt Waasland-Noord en op volgende adressen:

Marcel Van Puymbroeck, Recolettenlaan 22, 9170 De Klinge, tel: 03 7706238
Marc Bogaerts, Bormte 24, 9190 Stekene, tel 03 7798931
Jan Dhollander, Bergstraat 25, 9170 De Klinge, tel 03 7706426
Etienne Van den Hende, Bergmolenstraat 52, 9120 Melsele, tel: 03 7752770

Periode: 15 juni-15 september
Inschrijvingsgeld: 3 Euro per deelnemingsformulier
Voor de betere deelnemers zijn er mooie prijzen voorzien

Natuurpunt Waasland Noord organiseert Cursus Dagvlinders

In de zomer verblijden ze ons met hun mooie kleuren. Maar wie kan er een naam kleven of kent er iets van hun levenswijze ? Het koolwitje en de kleine vos zijn waarschijnlijk nog de best bekende, maar wie kent er de gehakelde aurelia, de distelvlinder of het dikkopje? Wie weet hoe ze zich voeden, of hoe ze de winter overleven? Op deze, en vele andere vragen, krijgt u een antwoord tijdens

k a l e n d e r

onze cursus 'Dagvlinders'.

Een cursus die zich niet richt naar de specialist, maar naar de geïnteresseerde natuurliefhebber die iets meer wenst te weten te komen over deze boeiende groep insecten.

Deze cursus bestaat uit twee theorielessen en twee excursies in het Waasland.

Data:

Dinsdag 3 juni van 19.30 tot 22.30 uur (theorie)

Dinsdag 10 juni van 19.30 tot 22.30 uur (theorie)

Zondag 15 juni van 14 tot 17 uur (excursie)

Zondag 27 juli van 14 tot 17 uur (excursie)

Waar: Theorielessen gaan door in het Natuurhuis Panneweel, Krekeldijk 2 te Meerdonk.

De exacte locatie van de excursies wordt later meegedeeld.

Kostprijs: 10 Euro voor leden, 20 Euro voor niet leden (gezinslidmaatschap: 17,50 Euro)

Inschrijven: door overschrijving op rekening 000-0105608-72 van Natuurpunt Waasland Noord met vermelding 'cursus dagvlinders'. Vooraf inschrijven is nodig

Info: Marc Bogaerts, tel: 03 7798931 of e-mail: bogaerts.marc@pi.be

Natuurpunt op speurtocht naar orchideeën in de Gaume op 15 juni.

Het meest zuidelijke deel van België, de Gaumestreek heeft een rijkdom aan flora en fauna die men nergens anders in de Benelux aantreft. De zuidhellingen van de cuesta's genieten een optimale zoninval met naar onze normen een zeer hoog aantal zonuren. De ondergrond is er kalkrijk, hij warmt in de lente vlug op en behoudt in het najaar lang zijn warmte. Deze factoren zorgen voor een speciaal microklimaat waardoor hier submediterane planten voorkomen. Vlinders fladderen er om je oren en de insectenwereld is hier heel rijk.

Een streek dus om je hart te verliezen!

Wie zin heeft en sterk geïnteresseerd is in natuur is van harte welkom op onze busreis. Het is zeker niet de bedoeling deze streek in al zijn facetten te verkennen of een landschapsmars te houden. We kijken vooral goed rond om niets te missen van wat groeit, bloeit, kruipt en vliegt. Onze alzijdige gids is Stefan Versweyfelt en wie hem kent weet dat dit veelbelovend is.

Praktische info:

Vertrek: 7u00 zwembad Sint-Niklaas. Meenemen: boterhammetjes voor 's middags, drank voor tussendoor, gemakkelijke en stevige wandelschoenen.

Inschrijving: 20 euro storten op 001-2187669-07 van Natuurpunt Zuid-Waasland Belseledorp 16 bus 4 9111 Belsele; 12 euro voor JNM-leden en kinderen.

Wie inschrijft na 15 mei moet wel eerst telefoneren naar Tine op het nummer 03/772 65 47 om zeker te zijn of hij nog mee kan.

Einde: tussen 19u00 en 20u00. Info: Christel Strybos 052/46 00 58

Van zondag 27 april tot en met 31 augustus : "Een zomer zoeken"

De route "Wandelen langs voetwegels Tielrode" vormt de basis van een zoektocht die precies op de dag van de aarde gelanceerd wordt. Tijdens de zomer van 2003: die uitzonderlijk start op 27 april kan je op zoek gaan naar antwoorden op vragen langs de vele voetwegels die Tielrode rijk is. Deze brochures zijn gratis te verkrijgen in café 't Veer, Sint-Jozefstraat 35 te Tielrode, bij milieuwerggroep Ons Streven vzw, p/a Gert Hooftman, Bettehemstraat 40 te Tielrode, in het toeristisch centrum "De Watermolen", Wilfordkaai 23 te Temse en op 27 april in de infostand op de Durmedijk van 13u30 tot 18uur.

CURSUS GRASSEN, ZEGGEN en RUSSEN door Vzw Durme i.s.m. Natuurpunt 's Heerenbosch

Theorie : op 13 en 20 juni telkens van 20 tot 22u30 in taverne Durmedroom, Kaaiplein 28 te Hamme.
Praktijk : op 17, 19, 24 en 26 juni 2003 telkens van 19u tot 22u in het natuurgebied De Roggeman.
Eerste afspraak op 17 juni om 19u aan de kerk van Moerzeke.
Inschrijven kan door 18 euro over te schrijven op rekeningnr. 001-256782-59 van Natuurpunt 's Heerenbosch, Ravenstraat 59 te Buggenhout.
Inlichtingen bij François Van den Broeck 052/47 99 89.

Rustig fietsen door de landschappen van het Land van Waas.

Het Land van Waas heeft een rijke verscheidenheid aan landschappen en is daardoor een aangename trekpleister voor natuurliefhebbers die meer over deze landschappen wensen te weten of gewoon van hun grootsheid willen genieten.
Daarom richt het CVN (Centrum Voor Natuur- en milieu-educatie) een aantal educatieve fietstochten in onder leiding van een ervaren CVN-natuurgids.

Stel uw eigen vakantieprogramma samen!

U heeft de keuze tussen :

- * Dagfietstochten
- * avondfietstochten
- * Namiddagfietstochten

Inschrijven hoeft niet.

Als u met meer dan 10 personen komt, gelieve dan op voorhand een sientje te geven. Wij voorzien dan een aantal extra begeleiders.

Meer informatie ? Patric Serverius, Nieuwe baan 115, 9111 Belsele. Tel : 03/ 772 43 84 (tussen 19u en 21u) patric.serverius@tijd.com

Dagfietstochten

Maandag 9 juni : Langs alternatieve wegen naar Dendermonde en Vlassenbroek

k a l e n d e r

Zondag 13 juli : Langs alternatieve wegen naar Rupelmonde.

Vrijdag 15 augustus : Op zoek naar Reynaert De Vos in Hulst via oude spoorwegbedding

Deze fietstochten vertrekken om 10u aan het Milieuhuis Walburg, Walburgstraat 37, in het Romain De Vidtpark 37 te Sint-Niklaas. Rond 18u zijn we terug in Sint-Niklaas. Onderweg is er mogelijkheid om te picknicken en iets te eten of te drinken.

Deelname : 2 euro per persoon ter plaatse te betalen.

Namiddagfietstochten

Zaterdag 19 juli : Op zoek naar suikerbieten in Moerbeke.

Zaterdag 9 augustus : Het Pannemweel ontvangt op pannenkoeken, Meerdonk.

Zaterdag 23 augustus : Naar de polders van Kieldrecht.

Deze fietstochten vertrekken om 14u aan het Milieuhuis Walburg, Walburgstraat 37, in het Romain De Vidtpark. Rond 18u zijn we terug in Sint-Niklaas. Onderweg is er tijd om een terrasje te doen. Deelname 1,5 euro per persoon ter plaatse te betalen.

Avondfietstochten

Woensdag 9 juli : Sinaai, Fondatie, een uniek stiltegebied in het Waasland.

Woensdag 23 juli : Tielrode, Durme en Schelde, slikken en schorren

Woensdag 6 augustus : Nieuwkerken, De Bolakkers, de natuur in cultuur.

Deze fietstochten vertrekken om 19u aan het Milieuhuis Walburg, Walburgstraat 37, in het Romain De Vidtpark. Rond 22u zijn we terug in Sint-Niklaas en kunnen we gezellig nakaarten op het terras van Kasteel Walurg. Deelname : 1,5 euro per persoon ter plaatse te betalen.

Met Ons Streven vzw op stap naar Vlassenbroek. Zaterdag 30 augustus 2003

De jaarlijkse (dag)uitstap wordt bij Ons Streven vzw stilaan een traditie. Deze keer is de keuze gevallen op het pittoreske Scheldedorpje Vlassenbroek, gekend voor natuurschoon, kunstenaars en culinair voor 'waterkonijn' of muskusrat.

Natuurgids François Van Den Broeck zal ons bij al dat moois begeleiden en er een boeiende wandeling van maken.

Ook ditmaal combineren we deze wandeling met een fietstocht.

Afspraak : 9u15 aan het veer van Tielrode, waar we om 9u30 de veerboot nemen en via rustige dijken richting Vlassenbroek fietsen (20 km enkel). In café 't aathof' kunnen we onze zelf meegebrachte picknick nuttigen.

De natuurwandeling begint om 13u30.

Mensen die de verplaatsing per auto willen maken, worden verwacht om 13u30 aan het café 't aathof' in Vlassenbroek. De fietsers zijn rond 19u terug in Tielrode.

Wens je deel te nemen aan deze activiteit, geef ons dan een seintje voor 20 augustus 2003.

De deelname voor leden van Ons Streven vzw is gratis. Niet leden zijn ook welkom en betalen 2,5 Euro op de dag zelf.

Inschrijven bij : Martine (03/711 18 54), Gert (03/711 16 83) of Jef (03/711 04 43)



Pidder - padder - poeder - naakt in het Wase Dialect'.

Met de lente hebben heel wat vogels de lentekriebels te pakken gekregen en zorgen ze voor hun nageslacht. Van deze gelegenheid hebben wij gebruik gemaakt om even te gaan zoeken naar typische Wase dialectnamen.

Waar een mannelijke vogel een 'man' of 'manetje' wordt genoemd, wordt een vrouwelijke vogel in het Waasland een 'pop' genoemd en in Beveren-Waas ook nog een 'wijfje'. Van vogels, die een nest aan het maken zijn, zegt men dat ze 'garen'. Het legsel of het totaal aantal eieren dat gelegd wordt, noemt men het 'broedse'. De pasgeboren vogels zijn nog naakt en, in het Waasland zegt men dat ze 'gepadderd' zijn, zelfs 'patterpitternaakt' tot het wondermooie woord 'pidderpadderpoedernaakt', wat toch heel wat mooier klinkt dan 'poedernaakt'. Andere dialectnamen voor een pasgeboren jong, zijn: 'paddejong' in Lokeren, 'ne paddere' of 'paddere kluts'.

Het voeren van de jongen door de ouders wordt ook nog 'azen' genoemd. Voor het fijne, pluizige haar of dons, waarmee de vogels bedekt zijn, vooraleer ze veren krijgen, zijn terug mooie Wase dialectnamen te vinden: 'duveltjeshaar', 'perzewol' of 'pauzewol' en 'vlugsel'.

Een vogeljongen, dat al stoppels heeft, wordt een 'gestoppelde' genoemd of 'stokkeling'. In Sint-Niklaas, Hamme en Kruibeke, gebruikte men nog het onderscheid tussen enkele en dubbele stekken, naargelang

vogels

de verschillende groeistadia van de stoppels. Vandaar dialectnamen zoals 'gestekkeld', 'gestekt', 'gestokkerd' en 'gestokt'.

Een half volgroeid vogeljong werd een 'halfwasje' genoemd. Het kleinste vogeltje uit het nest kreeg verschillende mooie namen: een 'droedeltje' in Temse, het gekende 'kakkenestje', een 'klutsje' in Sint-Pauwels en een 'pievertje' in Rupelmonde. Het nestjong of jong dat het nest nog niet kan verlaten, werd met minder mooie namen bedacht: 'nestkaker' en 'nestschijter'.

Het gebruik van deze Wase dialectnamen, duidt aan dat onze voorouders meer contact hadden met de natuur.

Ons Streven vzw





Aanplanting geboortebomen in Tielrode

Met de aanplanting van het Millenniumbos, heeft de Milieuwerkgroep Ons Streven terug een traditie ingevoerd om elk jaar een levensbos aan te planten. Na de aanplanting van het levensbos 2001, was de beschikbare ruimte aan de Paardenpolder langs de Durmedijk te Tielrode volzet. Daar werden in totaal 80 bomen (eik, es en zwarte els) en 250 inheemse heesters aangeplant. Bijgevolg moest de Milieuwerkgroep Ons Streven op zoek naar een nieuwe locatie om het geboortebos 2002 aan te planten.

De keuze viel op het Provinciaal Domein Roomacker te Tielrode, waar boven op de Wase cuesta, nog ruimte is om een geboortebos aan te planten. Voor de kinderen geboren in Tielrode in het jaar 2002, werden op 15 maart, onder ruime belangstelling, 31 essen aangeplant.

De es is immers in allerlei godsdiensten en legenden geëerd als een levensboom en heilige boom, die onze voorouders beschermde tegen de goden en een mislukte oogst. Bij de Noren was de es, de heiligste van alle bomen, het middelpunt van 't heelal en verblijfplaats van de goden. De es werd beschouwd als de "levensboom", die de aarde via zijn kroon met de hemel verbond en via zijn wortels met de onderwereld. Het essenhout zou een magische kracht bezitten, want de druiden maakten toverstaven en amuletten uit essenhout, omdat zij een bescher-

mende werking hadden tegen kwade geesten. In de oude geneeskunde werd het sap van de es gebruikt voor het genezen van beenbreuken.

Met veel enthousiasme plantten de ouders de geboorteboom voor hun jonge spruit en werd daarna een houten schijfje, waarop de voor- naam en de eerste letter van de familienaam was gegraveerd, aan de boom gehangen.

De bedoeling is om later de essen te knotten, zodat de aloude traditie van knotbomen in het Wase landschap weer wordt ingevoerd. Een knotbomenrij vormt een aangename afwisseling in het landschap en knotbomen hebben een onschatbare waarde voor het dierenleven. Bovendien kunnen de kinderen uit Tielrode, geboren in 2002, later helpen bij het knotten van de essen, die speciaal voor hen, werden aangeplant.

Ons Streven vzw





Natuurschooldag in Tielrode

Op Donderdag 13 maart organiseerde de Milieuwerkgroep Ons Streven uit Tielrode een educatieve natuurschooldag voor 220 leerlingen uit de Gemengde Basisschool en de Freinetschool 'De Kolibri' uit Tielrode. Vanuit de school vertrokken de leerlingen onder begeleiding van natuurgidsen en hun leerkrachten naar het Provinciaal Domein Roomacker te Tielrode. Hier werden op een speelse en ludieke manier verschillende opdrachten afgewerkt, terwijl de natuurgidsen onderweg toelichting gaven over het ontstaan van het domein en over alles wat er leeft en tot bloei komt in de lente.

Aan één van de waterpartijen was een observatiestand voor watervogels opgesteld. Iedereen kreeg een verrekijker in de hand en na wat experimenteren om te leren zien door een verrekijker, konden de kinderen de verschillende watervogels observeren en proberen op naam te brengen. Daarna moesten zij hun waarnemingen op een kaart aanduiden. De fuut, de meerkoet, de Canadese gans, het waterhoentje enz. zijn voor hen geen onbekende vogels meer.

Bij een volgend spel werd iedereen geblinddoekt en moest men voorwerpen uit de natuur van hand tot hand doorgeven en daarna raden welk voorwerp men in de handen had gevoeld. De moeilijkste test was gedurende één minuut stilstaan zonder te bewegen en daarna de geluiden op te noemen, die

natuureducatie

men gehoord had.

Aan de hand van een ludiek toneel, werd de kinderen aangetoond dat de natuur een hoge waarde heeft en bovendien konden zij mee beleven wat er allemaal leeft in de kruid- en struiklaag.

Bij het spel 'Waar' of 'Niet waar' werd de natuurkennis getest aan de hand van allerlei vragen, waarna de natuurprofessor telkens het juiste antwoord verklaarde.

Om de leerlingen te belonen voor hun inzet werd de natuurschooldag afgesloten met het verorberen van enkele smakelijke pannenkoeken op het Domein Roomacker te Tielrode.

Dit initiatief van Milieuwerkgroep Ons Streven werd door de schooldirecties en de leerkrachten tenzerste op prijs gesteld en vraagt om herhaling.

Ons Streven vzw





NATUURPUNT KOOPT GROTE GEULE

Op 8 mei kocht Natuurpunt het natuurreervaat de Grote Geule in Kieldrecht. De eigenares, mevrouw Bosselaar, die in de Verenigde Staten woont, had de natuurvereniging de 20 ha grote kreek en oeverlanden te koop aangeboden. Ook het wachtershuis en het bekende boothuisje horen bij de koop. De Grote Geule is een zeer waardevol natuurgebied en is landschappelijk mooi gelegen bij de dorpskom van Kieldrecht. Het is een echte overstromingsgeul met een steile en zachte oever waar nog veel brakke invloeden op de plantengroei te zien zijn. Enkele veenpartijen maken het gebied heel bijzonder. Mede om die redenen werden de kreek en de omliggende landerijen in 1978 als landschap gerangschikt door de overheid. De kreek zelf is ook officieel erkend als reservaat en kan hierdoor steun krijgen van het Vlaamse Gewest voor de werkingskosten.

Sinds 1970 had de Koninklijke Vereniging voor Natuur- en Stedenschoon het beheer van het reservaat in handen. Natuurpunt neemt dit nu over via de afdelingen Waasland-Noord en Natuurpunt-WAL. Langs de Kieldrechtse Watergang is de kreek verbonden met die in Meerdonk. Afdeling Waasland-N heeft hier veel ervaring opgedaan in het uitvoeren van beheerswerken. Ze zal deze gebruiken in een nieuw op te richten werkgroep die de instandhouding van de natuurwaarden moet behartigen. Natuurpunt wil hierin ook de mensen van Kieldrecht betrekken. Natuur voor iedereen is immers het motto van de vereniging.

Natuurpunt Waasland-Noord





Maak Uw huis energiezuinig én betaal voor 2002 tot 590 EURO minder belastingen !

Eén van de interessante stimulerende maatregelen die de paarsgroene regering heeft genomen is een belastingvermindering toe te staan, als je investeert in het energiezuinig bouwen of renoveren.

Eén en ander is gebaseerd op een Koninklijk Besluit, verschenen in het staatsblad van 28 december 2002.

Afhankelijk van de uitgevoerde maatregelen krijg je 15 % of 40 % van het geïnvesteerde bedrag terug. Voor het aanslagjaar 2003 (inkomsten 2002) mag je op een teruggave rekenen van maximaal 590 euro. Dit bedrag wordt jaarlijks aan de index aangepast.

Maatregelen die in aanmerking komen voor deze belastingvermindering zijn:

- * Vervanging stookketel (15%)
- * Plaatsen van een zonneboiler (15%)
- * Plaatsen van fotovoltaïsche zonnepanelen (15%)
- * Plaatsen van hoogrendementsglas (40%)
- * Plaatsen van dakisolatie (40%)
- * Plaatsen van thermostatische kranen of kamerthermostaat (40%)
- * Uitvoeren van een energie-audit van de woning (40%)

Om in aanmerking te komen voeg je een gedaateerde factuur van een geregistreerde aannemer toe aan je belastingaangifte.

Belangrijk is dat deze belastingvermindering wel degelijk cumuleerbaar is met de subsidies die op andere wijzen worden toegekend. Zo bestaat er een premie van sommige intercommunales en gemeenten voor zonneboilers en bestaat er een forse subsidie tot soms 75 % voor de plaatsing van fotovoltaïsche cellen. Die kan je dus ook aanvragen.

energiezuinig

Voor meer informatie kan je terecht bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, afdeling natuurlijke Rijkdommen en Energie (ANRE), Koning Albert II-laan 7, 1210 Brussel

Tel 02/5534600 en fax 02/5534601 of e-mail aan energie@vlaanderen.be en vraag er de overzichtelijke gratis brochure aan.

of surf naar volgende webstekken: www.energiesparen.be ; www.ode.be ; www.izen.be

ABLLovzw

vandalisme tegen veiligheid

Mooi plan tegen sluikverkeer

Vele kleine landelijke straatjes in de regio worden geplaagd door verstikkend autoverkeer. Ook de Groenstraat en de Oude Kroonstraat in Sint – Pauwels, tot voor kort onverharde landbouwwegels (De Groenstraat loopt verder op het grondgebied van Sint – Niklaas en noemt daar “Kwade Plas”). Vele honderden wagens per dag raasden er voorbij. Precies zoals op tientallen andere plaatsen in het Waasland: de Colliestraat in Belsele, de Waterstraat in Kemzeke, de Kouterstraat in Belsele,...

Iedereen leed onder deze situatie: de vele fietsers op weg van en naar school, de voetgangers en wandelaars, de fauna en flora van deze open ruimte ten westen van Sint – Niklaas, enz.

Op initiatief van het Groencomité Sint – Pauwels besloten het gemeentebestuur van Sint-Gillis en het stadsbestuur van Sint – Niklaas gezamenlijk om het doorgaand verkeer uit de Groenstraat te weren. Sneller gezegd dan gedaan: veel autobestuurders storen zich nauwelijks aan verkeersborden. Sint – Niklaas experimenteerde met een slagboom in de Kouterstraat: meer dan twintig keer per jaar werd het slot vernield of de slagboom eenvoudigweg uitgetrokken!

In de Groenstraat koos het gemeentebestuur van Sint-Gillis-Waas voor een unieke oplossing en een primeur voor de regio: een zandbak. De

sluikactie

gemeente nam betonnen strook uit de straat en verving dit door zand en grind. Landbouwvoertuigen rijden er ongehinderd door. Personenwagens rijden zich (hopelijk) vast. Aan beide zijden is er een royaal fietspad.

De Feestelijke Sluiting van de Groenstraat van Sint - Pauwels was gepland op zondag 6 april om 11u. Ter plaatse in de Groenstraat. Met: live muziek en receptie.

nachtelijke sluikactie tegen veiligheid

Groot was onze verbijstering toen we deze ochtend alles in gereedheid brachten om de zandbak in de Groenstraat feestelijk in gebruik te nemen.

De nacht voordien werd de zandbak vakkundig vernield. Meerdere mensen moeten uren aan het werk zijn geweest om:

- Al het zand uit de put te scheppen
- Het fietspad gedeeltelijk uit te breken
- De aangeplante boompjes af te breken
- De verkeersborden uit te rukken

Onze kleine plechtigheid lieten we doorgaan. Al was het maar om elkaar een riem onder het hart te steken. De zandbak wordt zo snel mogelijk heraangelegd.

Sommige mensen hebben geen remmen. In geen enkel opzicht.

Dirk Houttekier groencomité

zondag 6 april
om 11u.



na





Landbouw en natuur

De hedendaagse landbouw heeft het bijzonder moeilijk om de groene verzuchtingen, die nog steeds aan kracht winnen doordat zij langzamerhand een breder draagvlak vinden binnen de maatschappij, te aanvaarden laat staan er aan tegemoet te komen. Hiervoor zijn uiteraard goede redenen te geven. Zowel voor landbouw als voor natuur zijn grote oppervlakten grond vereist. De gangbare manier van landbouw bedrijven is totaal onverzoenbaar met nagenoeg alle denkbare natuurbehoudsdoelstellingen. Bovendien zijn in het verleden sommige meningsverschillen tussen groene militanten en landbouwers en hun vertegenwoordigers zodanig uit de hand gelopen dat een verder overleg zeer moeilijk geworden is. Nochtans is het duidelijk dat wil in de toekomst duurzaam natuurbehoud en natuurontwikkeling mogelijk zijn, de landbouw op een andere manier te werk zal moeten gaan.

De huidige landbouwmethodes brengen enorme schade toe aan het leefmilieu en de natuur. Zelfs binnen de economische logica die in de sector heerst zijn echter bepaalde gangbare praktijken onverdedigbaar. Wat voor nut heeft het om akkerranden totaal kapot te spuiten met herbiciden? Dit nut kan niet zijn dat er een meeropbrengst voor de boer in zit. Wat voor nut heeft het om overmatig veel meststoffen te verstrekken? Men verkrijgt alleen gewassen die gevoeliger zijn voor ziekten. Wat kan de meerwaarde zijn om de productiviteit van een stuk landbouwgrond nóg verder op te drijven? Dit resulteert alleen in het vergroten van de overschotten. Het ziet er dus naar uit dat zelfs indien de handelwijze van de landbouw met interne criteria wordt geanalyseerd, deze reeds paradoxaal en ongerijmd blijkt.

Het zou echter te gemakkelijk zijn de individuele boeren voor al wat fout loopt in de landbouw ver-

natuur en landbouw

antwoordelijk te houden. Wellicht is het zo dat de boeren niet beseffen in welk een pervers systeem zij meedraaien noch van welke absurde mechanismen zij het slachtoffer zijn. Hoewel we niet mogen veralgemenen zijn (of waren?) landbouwers relatief conservatieve mensen.

Op zich is daar niets verkeerd mee, maar het maakt soepel inspelen op veranderende omstandigheden en nieuwe inzichten wel bijzonder lastig. In het verleden heeft de industrie alle mogelijke moeite gedaan om de landbouwers te overtuigen van het nut van het gebruik van pesticiden. Het ingebakken wantrouwen voor het nieuwe maakte het inderdaad niet evident om de boer naar de spuit te drijven. Vandaag heeft men al lang ingezien dat er aan het gebruik van sproeistoffen ook enorme nadelen kleven. Toch lijkt ook dit besef slechts langzaam door te dringen bij de modale boer.

Ondertussen is de macht van industrie en kapitaal over de landbouw enorm geworden. De boer is niet alleen afhankelijk van de chemische industrie voor meststoffen en pesticiden, ook de dreiging dat genetisch gemodificeerde zaden, die enkel door een gespecialiseerd hoogtechnologisch instituut kunnen verstrekt worden, algemeen ingang zouden vinden is reëel. De financiële belangen die hieraan vast hangen zijn zodanig groot dat milieu- en zelfs landbouwtechnische argumenten nog maar weinig invloed kunnen uitoefenen. De economische logica heeft voor gevolg dat schaalvergroting en verregaande mechanisering de boer daarenboven met handen en voeten hebben gebonden aan de banken. Zorgvuldig geselecteerde principes van de vrije markt, schijnbaar willekeurig gecombineerd met bepaalde protectionistische strategieën leiden tot de belachelijk lage prijzen die de boer nog ontvangt voor zijn producten terwijl de consument hier niet van profiteert. Het lijkt zo te zijn dat de eerste functie van landbouw, de voedselvoorziening, in dit ganse gebeuren van geen belang meer is en dat de primaire sector al lang

natuur en landbouw

niet meer primair is maar enkel nog leeft, of moeten we zeggen zich voortsleept, ter wille van een cynische industriële en financiële machine.

Het is dus de hoogste tijd dat hierin een echte kentering komt. Landbouwers en natuurbeheerders moeten de handen in elkaar slaan en inzien dat zij van elkaar afhankelijk en zelfs ten dele objectieve bondgenoten zijn. De landbouw moet zich omvormen tot een bezigheid die opnieuw voeling heeft met haar basisdoelstellingen namelijk gezond en kwalitatief hoogstaand voedsel verschaffen aan de consument. Hiertoe moet

de landbouwer de ruimte hebben om zich los te maken uit het strikt economisch keurslijf waarin hij vandaag gevangen zit. Daarnaast moet de landbouwer ook de taak op zich nemen om zorg te dragen voor natuur en landschap rondom ons. Dit kan een belangrijke bijdrage leveren tot het herstel van de maatschappelijke waardering die de boeren vandaag de dag zo goed als kwijt zijn geraakt maar die uiteraard ook voor hen essentieel is om hun beroep met plezier te blijven uitoefenen.

Natuurbeheerders van hun kant moeten inzien dat zij zonder de medewerking van de landbouwers sterk gehandicapt zijn. Hier en daar een natuurreservaatje beheren is misschien mooi, maar staat mijns inziens allesbehalve garant voor het overleven van bedreigde soorten op lange termijn. Enkel een aanpak waarin de huidige landbouwgronden een voorname rol spelen als natuurverbindingsgebieden, hetgeen enkel mogelijk is indien ze zelf een relatief hoge ecologische waarde bezitten, kan leiden tot een langdurig stabiel systeem. De groene beweging is dus gebaat met een goede verstandhouding met de boeren. Ruimte scheppen voor dialoog is ook hier van het grootste belang.

Mario Smet

Zwanen (2)

Parallel en spiegelbeeld of
dubbel weerkaatst hun initialen
toegewijd trefzeker en trouw
schrijden zij alsof zij walsen.

Zwijgend in hun ernstig spel
of is het speelse ernst
en strenge zachtheid lijkend
op elegante cyclamen?

Blijvende fakkels in het donker
witte schaduw van de dood
krachtig achteruitgeworpen
arabesken in de tijd.

Uit deze beker drink ik
je levend liefdesgif
waarvan ik niet genees.

*Jos De Rudder,
08-03-2002*

OPENDEURWEEKEND

28 & 29 juni 2003 van 10u tot 17u
Robinia tuinmeubelen - Europees
hardhout van een hoge duurzaam-
heidsklasse. Verantwoord alternatief
voor tropisch hardhout.

E K O B O U W
Lange Nieuwstraat 57
9130 Kieldrecht
03 - 773 35 77
fax 03 - 773 30 32

a d v e r t e n t i e





Bomen : Mythen en volksgeloof.

Es (Fraxinus)

Er zijn verschillende verklaringen over de herkomst van de naam 'es'. Het zou afgeleid zijn van 'as', vanwege de asgrijze kleur van de schors of het staat in verband met het Gotische 'asks' (speer). Bij de Grieken werden er inderdaad speren gemaakt van essenhout (Grieks melie = es en lans).

Es betekent ook 'een onheind stuk grond', waar bij de boom es diende als grensboom, waardoor hij zijn naam dankt.

Men noemt de es wereldboom, weerboom, ma-tboom, schrikboom of Adamsboom.

De Germaanse naam Yggdrasill voor de es komt van Ygg, één van de namen van Wodan/Odin en staat symbool voor onsterfelijkheid, de eeuwige, niet te vernietigen levenskracht.

Yggdrasill is de wereldas, de verbinding van de wereld met de onderwereld en de hemelen.

Yggdrasill heeft drie wortelstelsels: één strekt zich uit over de hel, één tot de wereld van de reuzen en één tot de mensenwereld. Aan de voet ontspringen bronnen die bewaakt worden door de noodlotsgodinnen : de nornen (verleden, heden en toekomst).

De es wordt ook geassocieerd met de wedergeboorte, met nieuw leven.

Volgens de Noordse/Germaanse/Griekse mythologie is de man uit een es ontstaan (Ask = ex), de vrouw uit els of iep (Embla), terwijl in Zweden de Aska frao of de es-vrouw offerde.

De Vikingen werden 'esmenssen' genoemd, omdat zij speerschachten, mesheften en hun boten van essenhout vervaardigden. Het essenhout zou al het kwaad, zowel de vijand als de storm op zee weerstaan.

Keltische druiden sneden magische tekens uit

mythen en ...

het hout van smeerwortels. Was de eik bij de Kelten de toegang tot de andere wereld, het onderbewuste, dan was de es de uitgang, de verbinding met het bewuste. De es symboliseert ons hele bestaan, van verleden naar heden naar de toekomst.

Griekse zeelieden namen een zonnekruis van essenhout mee om hen te beschermen tegen verdrinking. Lansen van Griekse helden waren in sommige streken steeds van essenhout.

De manna-es (Fraxinus Ornus) wordt soms beschouwd als de leverancier van het wonderbare manna van de Joden in de woestijn, waardoor ze veertig jaar konden overleven

Volksgeloof.

Men beweert dat slangen een zodanige afkeer hebben van essenhout, dat ze nog liever door vuur zouden kruipen dan op de takken van een es.

Britse moeders lieten hun kinderen onder een es liggen tijdens hun veldwerk, zo bleven hun kinderen gevrijwaard van gevaarlijke dieren en boze geesten.

Het drinken van het sap van es of een afkooksel van bladeren van es zou het beste middel bij giftige slangenbeten zijn.

Slowaken nemen bij verre tochten een essentakje mee om zich te beschermen tegen boze geesten, spoken en heksen.

Een huis omgeven met essen beschouwd men als een veilige plaats. Vindt men een even geveerd espenblad, dan brengt dat geluk. De Germanen en de Schotse hooglanders gaven hun pasgeboren baby's een beetje essensap en de voor de eerst geknipte babynagels begroef men onder een es, in de hoop dat het kind later goed zou kunnen zingen.

Een Brits gebruik (tot eind 19e eeuw) had als doel een ziek kind te genezen. Een jonge es werd onder de top met een bijl in tweeën gespleten, waarna het zieke kind negenmaal door de spleet werd gehaald of moest lopen. Daarna



De Es ; foto Liliane Verbeke



werden de twee helften van de es weer verbonden. Als de es zich goed herstelde, zou ook het kind weer genezen.

In Wales vond ook een dergelijk ritueel plaats om mannen van impotentie te genezen. De gespleten es (of soms ook hazelaar) symboliseerde de valva.

Het zaad van es zou lustopwekkend zijn voor mannen en van verterend essenhout werd een afrodisiacum gemaakt.

Essenschors wordt nog gebruikt bij koortsaanvallen en als lintwormmiddel. De essenbladeren om hun laxerende werking.

Uitwendig past men een afkooksel van essenbladeren toe in de vorm van omslagen bij gewrichtspijnen, pijnlijke ledematen of in kompressen op etterende snijwonden en zweren.

Ons Streven vzw.



ECO STYLE

uitnodigingen, naamkaartjes, geboortekaartjes, huwelijkskaarten, affiches, tijdschriften, handelsdrukwerk...

Maak zelf uw keuze en geniet van ons milieuvriendelijk aanbod en vrijblijvend, budgetvriendelijk advies.

KASTEELDREEF 66/1 9120 BEVEREN - TEL. 03/775 71 05 - FAX 03/755 33 49
E-MAIL belprint@skynet.be

c o n t a c t a d r e s s e n

A.B.L.L.O. vzw Actiecomité ter Beveiliging van het Leefmilieu op de Linkeroever en in het Waasland: Postbus 7, 9100 Sint-Niklaas Secr. Erik Rombaut, Stationsstraat 126, 9170 Sint-Gillis-Waas. ☎ + fax 03/770 71 47 E-mail : erik.rombaut@pi.be ONS STREVEN vzw Milieugroep Tielrode : B. Heymanstraat 92 ,9140 Tielrode. ☎03/771 20 92 of 03/711 04 43 GROENKOMITEE vzw Groenstraat 2, 9170 Sint-Pauwels. ☎03/779 94 57 (J. van de Voorde) W.I.L.G. Wij ijveren voor een Leefbare Gemeente Sint-Gillis-Waas: Quinteiler Marcel, Doornstraat 49, 9170 Sint-Gillis-Waas ☎03/770 79 67. DE RAAKLIJN Vereniging voor kwaliteit van de leefomgeving te Beisele: F. De Beleyr, Kleemstraat 89, 9111 Beisele. ☎03/722.07.62.	RING-COMITÉ (= Actiecomité Neen aan de Grote Ring) Gilbert Cant, Perstraat 88, 9120 Haasdonk ☎03/775.19.31 fax 03/296 66 28 E-mail : ring@pandora.be DURME vzw ➔ Afdeling Lokeren-Sinaai - Moerbeke: Bezoekerscentrum, Moisbergenstraat, 9160 Lokeren ☎ + fax 09/348 30 20.E-mail info@vzwdurme.be http://www.vzwdurme.be ➔ Afdeling Waasmunster - Elversele: Freddy Waeterschoot, Smoorstraat 5, 9250 Waasmunster. Tel. 052/461145 ➔ Afdeling Zele - Berlare - Wichelen : Rudy Van Onderbergen, Kouterbosstraat 76, 9240 Zele. Tel. 052/448442 e-mail ro1952@hotmail.com ➔ Afdeling Hamme - Grembergen : Frans Van Havermaet, Rijbunder 1, 9220 Hamme, Tel. 052/471893 ➔ Afdeling Klein Sinaai: Eric Claes, Kloosterstraat 20, 9190 Stekene. ☎09/346.93.02.	VE.L.T. Vereniging voor Ecologische Leef- en Teeltwijze: A. Verfaile, Hoogstraat 88, 9100 Sint-Niklaas. ☎03/776 84 24. NATUURPUNT ➔ Waasland NOORD Jan Dhollander, Bergstraat 25, 9170 De Klinge ☎03/770.64.26 E-mail jan.dhollander@pi.be ➔ Waasland ZUID Tine Crève, Beiseledorp 16 bus 4 9111 Beisele ☎03/772 65 47. ECOTEST Milieuvereniging gemeente Temse: Negenoostraat 3, 9140 Steendorp ☎03/774 22 57 WASE IMKERSBOND : Willy Devriese, Drie Lindekens 48, 9120 Beveren-Waas ☎03/755 15 65 C.V.N. Centrum voor natuurbeschermingseducatie -regio Waas : D. De Roose, Schauselhoekstraat 18, 9140 Temse. ☎03/771.49.24 Vriendenkring NATUURHUIS PANNEWEELE Paul Maïts, Zandstraat 146, 9120 Haasdonk ☎755.15.85	J.N.M. Jeugdbond voor Natuur- studie en Milieu-bescherming ➔ afd. Waasland Pieter-Jan Janssens, Dr. Verdumenstraat 14, 9100 Sint-Niklaas, ☎03/766.69.28 ➔ afd Durmeland, De Brauwer Heleenjé, Driesstraat 105, 9240 Zele, 052/448838 debrauwer_heleenje@pi.be VO GELBESCHERMING VLAAN- DEREN afd. WAASLAND Jan Rodts, Sint-Niklaas. ☎02/521 28 50 (tijdens kantooruren) HOF TER SAKSEN Arboretum & groendienst ☎03/775 28 51 Haasdonkbaan 101 , 9120 Beveren HORTUS TER SAKSEN vzw August De Boeckstraat 17, 9120 Beveren. ☎03/755.23.26 WERKGROEP MILIEU EN GEZONDHEID Sint-Niklaas: Fried De Baere en Kristine De Leeuw ; Drielandenstraat 24, 9100 Sint-Niklaas ☎ en fax : 03/766.12.02 www.milieugezondheid.be E-mail : info@milieugezondheid.be
--	---	--	---